

LEONIS **DIACONI**

CALOËNSIS

HISTORIAE

LIBRI DECEM

ET LIBER DE VELITATIONE BELLICA
NICEPHORI AUGUSTI

E RECENSIONE

CAROLI BENEDICTI HASII

INSTITUT. FRANCIAR ACAD. INSCRIPTT. ET HUM. LITT. SOCII CAET.

ADDITA EIUSDEM VERSIONE ATQUE ANNOTATIONIBUS
AB IPSO RECOGNITIS.

ACCEDUNT

THEODOSII ACROASES DE CRETA CAPTA
E RECENSIONE FR. IACOBSII
ET LUITPRANDI LEGATIO
CUM ALIIS LIBELLIS QUI NICEPHORI PHOCAE
ET IOANNIS TZIMISCIS HISTORIAM ILLUSTRANT.

BONNAE

IMPENSIS ED. WEBERI

MDCCCXXVIII.

τοῦ Κουροπαλάτου ἐνδημίαν μηνύων αὐτῷ, καὶ τὸ δράμα ἀνα- A. C. 972
καλύπτων, καὶ προσλιπαρῶν συνάρασθαι αὐτοῖς μετὰ τοῦ τῆν L. I. 3'
ἰστορογικῆν αὐτουρογῶντος συστήματος. ὁ δὲ τὴν ταχίστην βοή-
θειν ἐπηγγέλλετο, καὶ ἀναστὰς ὡς τὸ περὶ αὐτὸν πλῆθος καλέ-
5 σασ ἀπήει. παρὰ Λέοντα δὲ τὸν Πατρικίον καὶ πλωῖμον Δρουγγά-
ριον ἀφικόμενος, ὃς τότε παρὰ βασιλέως τῆν τοῦ Βυζαντίου
ἐχειρίστο πρόνοίαν, πάντα τούτῳ δηλοῖ· καὶ ὡς ὁ Κουροπα-
λάτης ἐκ τῆς ὑπερορίας ἀναχθεῖς, ἐπηλύτης τε ὢν, καὶ κατὰ
τινα οἰκουρῶν ἐστὶν, ὅσον οὐπω βούλεται τυραννεῖν. ὁ δὲ τῷ B
10 ἀθρόῳ τῆς ἀγγελίας καταπλαγεῖς, εἴτ' αὐθις ἀνενεγκῶν (ἦν δὲ
σταθηρὸς ἐν περιστάσει, καὶ τὰ δέον δραστήριος ἐν ἀπόροις
ἔξευρεῖν), τὸ περὶ αὐτὸν στίφος ἀνειληφῶς, ἔξαντῆς τῇ οἰκίᾳ,
καθ' ἣν ὁ Κουροπαλάτης κατήγετο, ἐπιτίθεται. ἐπεὶ δὲ ἔγνω τὸ
καθ' αὐτὸν δράμα κατὰφωρον ὁ Κουροπαλάτης καὶ ἔκδηλον γε-
15 γονὸς, διὰ τινος παραθύρου μετὰ τοῦ υἱοῦ ὑπεκδύς Νικηφόρου,
ἐς τὸν θεῖον καὶ μέγαν καταφεύγει σηκὸν, ἰκέτης ἑλεεινὸς ἀντὶ
σοβαροῦ τυράννου καὶ ἀλαζόνος ὀρώμενος. ὃν ἐκεῖθεν οἱ περὶ
τὸν Δρουγγάριον ἀποσπάσαντες, εἰς ἀκάτιόν τε ἅμα τῷ υἱῷ Νι-
κηφόρῳ ἐμβυλόντες, πρὸς τὴν λεγομένην Καλώνυμον νῆσον πε-
20 ριορρίζουσι· κελεύσει τε βασιλικῆ αὐθις πρὸς τοῦ αυτοκράτορος
ἐκ Μυσίας ἐνηνεγμένη ἀμφοτέρους ἀποτυφλοῦσι, καὶ τὴν τού-
των περιουσίαν δημεύουσιν.

έ. Ἄλλ' οὕτω μὲν τῷ Κουροπαλάτῃ Λέοντι τὰ τῆς τυραν- Fol. 913 r.
νίδος εἰς δεινὸν καὶ ὀλέθριον κατέληξε τέλος. οἱ δὲ Ῥῶς συνα- C

8. ἐπιλύτης cod. 10. ἀνενεγκῶν. Vid. supra 24. C. 21. ἐνη-
νεγμένης cod.

dit: nunciat, Curopalatem venisse: consilio patefacto rogat, ut sibi cum corpore textorum auxilio sit. Hic se cito praesto illi fore spondet, surgens tanquam officium vocaturus abit. Verum, ad Leonem Patricium classis Drungarium introductus, cui ab Imperatore erat Constantinopolis commissa cura, ibi omnia defert: Curopalatem, de exilio reversum, in urbe commorari, domo aliqua se continere, nec quicquam propius esse quam ut regnaret. Percussus subito hoc nuncio Drungarius ubi se collegit (ut erat firmo in periculis animo, et industrius in rebus dubiis ad optima consilia inveniendae), sumta sua cohorte, domum, in qua Curopalates deversabatur, continuo invasit. Is cum rem deprehensam perspectamque esse intellexisset, per posticum cum Nicephoro filio elapsus in divinam et magnam aedem confugit, miser supplex ex tyranno glorioso atque arrogante factus. Inde eum protractum homines Drungarii in lenunculum cum Nicephoro filio coniciunt, inque insulam, quae vocatur Calonymus, deportant: ubi mandato Aug. a principe ex Moesia allato ambos excaecant, bonis eorum publicatis.

5. In hunc modum Leonis Curopalatae rebellio tristem et fatalem habuit

- Α. Μ. 6480 σπίασαντες (αὐθις γὰρ ὁ λόγος, ὅθεν ἐξέβη, ἐπάνεισιν), ἐπὶ τὸ
 Ind. 15 πεδίον ἐξήσαν, παντὶ σθένει πειρώμενοι, τὰς τῶν Ῥωμαίων
 πυρπολεῖν μηχανάς. οὐ γὰρ τὰς τούτων μετὰ ῥολλίου ἔστεγον
 ἐκπιεπομένας βολὰς, πλείστων ὀσημέραι ὑπὸ τῶν ἀφιεμένων λί-
 θῶν ἀναιρουμένων Σκυθῶν. Ἰωάννης δὲ ὁ Κουρκοῦς καὶ Μά- 5
 γιστρος, ἐκ γένους προσήκων τῷ βασιλεῖ, τὴν τῶν τοιούτων μη-
 Δχανημάτων ποιούμενος φυλακὴν, τὴν μετὰ θράσους ὁρμὴν τῶν
 ἐναντίων ἰδὼν, καὶ ἄλλως οἴνω καρηβαρῶν καὶ νευστάζων (μετ'
 ἄριστον γὰρ ἦν), ἵππου ἐπιβάς, σὺν τοῖς ἐφεπομένοις λογάσι
 ἤλαυνε κατ' αὐτῶν. βόθρω δὲ ὁ ἵππος κατενεχθεὶς ἀποβύλλει 10
 τῶν νώτων τὸν Μάγιστρον. οἱ δὲ Σκύθαι, ἀριπρεπῆ πανοπλίαν
 ἰδόντες, καὶ φάλαρα τοῦ ἵππου καὶ τὴν ἄλλην σκευὴν ἐξεργασμέ-
 να λαμπρῶς (ἐτέγγανον γὰρ κατακόρως ἀηλιμμένα χρυσῷ), δό-
 ξαντες αὐτὸν ἐκείνον εἶναι τὸν αὐτοκράτορα, ἀθρόως περιδρα-
 Ρ. 92 μόντες αὐτοῖς ὅπλοις τοῦτον τοῖς ξίφεσι καὶ πελέκεσι κατεμέλισαν 15
 ἀπηνῶς· δορατῖω τε τὴν κεφαλὴν περιπεύραντες, ἐπὶ τῶν πύργων
 κατέπηξαν, Ῥωμαίους τωθάζοντες, ὡς τὸν σφῶν βασιλέα δίκην
 βοσκήματος κρεουργήσαντες. ἀλλὰ τοιαῦτα μὲν Ἰωάννης ὁ Μά-
 γιστρος ἀπηνέγκατο τὰ ἐπιχειρα, ὧν εἰς τοὺς θεῖους πεπαρωγή-
 κει σηκοὺς, θυμοῦ βαρβαρικοῦ γεγονὼς παρανάλωμα. λέγεται γὰρ 20
 πολλοὺς τῶν κατὰ Μυσίαν κεραῖσαι, καὶ τὰ τούτων ἐπιπλα καὶ
 σκευὴ τὰ ἱερὰ εἰς ἰδιωτικὰ μετασκευάσαι κειμήλια.
 ε'. Ῥῶς δὲ τῇ τοιαύτῃ νίκῃ κατεπαρθέντες, ἐς τὴν ἐπιούσαν
 Βτοῦ ἄστεος ὑπέξιόντες, παρὰ τὸ μεταίχμιον ἐτάξαντο· Ῥωμαῖοι

13. ἀηλεγμένα cod.

exitum. Russi vero, phalange facta (redit enim eo, unde egressa est, oratio), in campum processerunt, summa vi contendentes, ut Romanorum tormenta concremarent. Aegre enim tela cum stridore inde missa tolerabant, quibus quotidie Scythae plurimi lapidibus icti deiciebantur. Agebat tormentorum custodiam Ioannes Curcuas magister militiae, genere cum Imperatore coniunctus. Is ubi hostes audacter procurrentes vidit, vini somnique plenus (quod post prandium res gerebatur), equo conscenso, cum sequentibus delectis contra venit. Equus in scrobem delatus dorso eum excutit. Tum Scythae, insignem armaturam eius, phalerasque equi cum reliquo ornatu elaboratas magnifice conspicati (erant enim affatim inducta auro), rati Imperatorem esse, omnes simul circumfusi una cum armis eum gladiis securibusque ferum in modum articulatum dividunt: caput pilo fixum in turribus constituunt, Romanos irridentes, quod eorum Imperatorem victimae ritu obtruncassent. Has Ioannes Magister poenas scelerum in aedes sacras commissorum tulit, ut a furore barbarorum opprimeretur. Etenim ecclesias multas in Moesia vastasse dicitur, earumque vestem et vasa sacra in privatam suppellectilem convertisse.

6. Russi eiusmodi victoria elati, postridie eius diei oppido egressi, adversa acie constiterunt: itemque Romani, in altum caucum conferti, ob-

θε καὶ αὐτοί, ἐς βαθεῖαν συνασπίσαντες φάλαγγα, τοῖσι ἀν- A. C. 972
 τεπήσαν. ἔνταῦθα Ἴκμορα, τὸν μετὰ τὸν Σφενδοσθλάβον τὸ I. L. 8
 Σκυθικὸν ἄγοντα στρατεύμα καὶ τιμώμενον εὐθὺς μετ' ἐκείνον,
 ἄνδρα γιγαντώδη καὶ νεανικόν, ἰδὼν Ἀνεμῆς, ὃ τῶν βασιλικῶν
 5 σωματοφυλάκων εἷς, καὶ τοῦ τῶν Κρητῶν υἱὸς ἀρχηγοῦ, ἐν-
 θουσιωδῶς ἐφορμῶντα μετὰ τῆς τῶν ἐφεπομένων πεζεταίων
 φάλαγγος καὶ πλείστους Ῥωμαίων ἀποκτινύοντα, ἀλλῆ τε φύ-
 σεως ἐπαρθεῖς, τὸ παρηωρημένον ξίφος ἐλκύσας, καὶ τὸν ἵππον
 τῆδε κάκεισε παρεξελύσας, τοῖς τε μύωψι κατακίσας, κατὰ τοῦ
 10 Ἴκμορος ἵεται, καὶ τοῦτον κατειληφῶς πλήττει κατὰ τοῦ τένον- C
 τος· ἢ δὲ τοῦ Σκύθου κεφαλὴ σὺν τῇ δεξιᾷ ἐκμηθεῖσα χειρὶ
 πρὸς τοῦδαφος ἀπηράττετο. τοῦ δὲ πεσόντος, βοή τις παρὰ τῶν
 Σκυθῶν οἰμωγῇ σύμμικτος αἴρεται· Ῥωμαῖοι δὲ τούτοις ἐπέ-
 δραμον. οἱ δὲ οὐκ ἤνεγκαν τὴν τῶν ἐναντιῶν ῥοπὴν, ἀλλὰ τῷ
 15 τοῦ σφῶν στρατηγοῦ πάθει ἐκτόπως περιαλήσαντες, τὰ σάκη Fol. 818 v.
 κατωμαδὸν ἄραντες, ἐχώρουν διὰ τοῦ ἄστεος, οὓς ἐπισπόμενοι
 Ῥωμαῖοι ἀπέκτεινον. ἤδη δὲ νυκτὸς κατασχούσης, καὶ τῆς μῆνης
 πλησιφαοῦς οὐσης, κατὰ τὸ πεδίον ἐξεληθόντες τοὺς σφετέρους
 ἀνεψηλάφων νεκρούς· οὓς καὶ συναλίσσαντες πρὸ τοῦ περιβόλου
 20 καὶ πυρὰς θαμινὰς διανάψαντες, κατέκασαν, πλείστους τῶν D
 αἰχμαλώτων, ἄνδρας καὶ γυναῖκα, ἐπ' αὐτοῖς κατὰ τὸν πατριον
 νόμον ἐναποσφάζαντες. ἐναγισμούς τε πεποιηκότες, ἐπὶ τὸν
 Ἴστρον ὑπομάζα βρέφη καὶ ἀλεκτρούνας ἀπέπνιξαν, τῷ ῥοδίῳ
 τοῦ ποταμοῦ ταῦτα καταποντώσαντες. λέγεται γὰρ Ἑλληνικοῖς

4. νεανικόν. Vid. supra 89. C. Ἀναιμῆς cod., sed Cedrenus II.
 678. D. et alibi recte per e.

viam procedunt. Erat Icmor, qui sub Sphendosthlabo exercitum Scythicum
 ducebat, proximus post illum auctoritate, vir immani corpore et ferocia iu-
 venili. Hunc Anemas ex protectoribus palatinis, Cretici satrapae filius,
 conspicatus magno impetu cum cohorte satellitum, quos circa se habebat,
 incurrere, Romanorumque complures occidere, virtute animi elatus, gla-
 dio ab latere stricto, huc illuc conversum incensumque calcaribus equum in
 Icmorem immisit: quem nactus cervicem gladio appetit: Scythae caput cum
 manu dextra abscisum solo afflixit. Duce cadente clamor a Scythis lamen-
 tatione permixtus tollitur: fit in eos a Romanis impetus. Quem illi non su-
 stinuerant; sed, praetoris caede vehementer commoti, scutis post humeros
 reiectis in oppidum reversi sunt. Romani quos possunt consecantur atque
 occidunt. Coepta iam nocte, cum luna pleno orbe colluceret, in campum
 egressi mortuos suos conquisiverunt: hos pro muro coacervatos rogis com-
 pluribus accensis cremaverunt, in iisdem captivos numero plurimos, viros
 et mulieres, patrio more iugulantes. Item inferias celebrantes, in Istro
 lactentes infantes et gallos gallinaceos suffocabant, undis fluminis mersos.
 Etiam dicuntur gentium sacris addicti, Graecorum more sacrificia et li-

- A. M. 6490 ὄργλοις κατόχους ὄντας, τὸν Ἑλληνικὸν τρόπον θυσίας καὶ
 Ind. 15 χοῶς τοῖς ἀποικομένοις τελεῖν, εἴτε πρὸς Ἀναχάρσεως ταῦτα καὶ
 Ζαμόλξιδος, τῶν σφετέρων φιλοσόφων, μυηθέντες, εἴτε καὶ πρὸς
 τῶν τοῦ Ἀχιλλέως ἑταίρων. Ἀρριανὸς γάρ φησιν ἐν τῷ Περίπλῳ,
 P. 93 Σχύθην Ἀχιλλέα τὸν Πηλέως πεφηνέναι, ἐκ τῆς Μυρμηκιῶνος 5
 καλουμένης πόλεως, παρὰ τὴν Μαιῶτιν λίμνην κειμένης· ἀπε-
 λαθέντα δὲ πρὸς τῶν Σκυθῶν διὰ τὸ ἀπηνές, ὤμόν, καὶ αὐ-
 θαδες τοῦ φρονήματος, αὐθις Θετταλίαν οἰκῆσαι. τεκμήρια τοῦ
 λόγου σαφῆ ἦ, τε τῆς ἀμπεχόνης σὺν τῇ πόρπῃ σκευῇ, καὶ ἡ
 πεζομαχία, καὶ ἡ πυρσὴ κόμη, καὶ οἱ γλαυκιῶντες ὄφθαλμοί, 10
 καὶ τὸ ἀπονενοημένον, καὶ θυμοειδές, καὶ ὤμόν· ἢ καὶ ὄνειδίζων
 Ἀγαμέμνων ἐπέσκωπτεν, οὕτωςι λέγων·

„Αἰεὶ γὰρ τοι ἔρις τε φίλη, πόλεμοί τε, μάχαι τε.”

φόνῳ γὰρ εἰσέτι καὶ αἵματι τὰ τεῖχη Ταυροσχύθαι διακρίνειν
 Βελώθασιν. ὅτι δὲ τὸ ἔθνος ἀπονενοημένον, καὶ μάχιμον, καὶ 15
 κραταιὸν, πᾶσι τοῖς δμόροις ἐπιτιθέμενον ἔθνεσι, μαρτυροῦσι
 πολλοὶ, καὶ ὁ θεῖος δὲ Ἰεζεκιήλ, μνήμην τούτου ποιούμενος, ἐν
 οἷς ταῦτά φησιν· „Ἴδου ἐγὼ ἐπάγω ἐπὶ σέ τὸν Γῶγ καὶ Μαγῶγ,
 ἄρχοντα Ῥώς.” Ἄλλ’ ἀπόχρη μὲν ταῦτα περὶ τῶν Ταύρων ἐνα-
 γισμῶν. 20

ζ. Τότε δὲ ἤδη διανισχούσης ἡμέρας βουλὴν ὁ Σφενδο-
 σθλάβος τῶν ἀρίστων ἐκάθειξεν, ἦν καὶ κομέντον τῇ σφετέρῳ
 διαλέκτῳ φασίν. ἄρτι δὲ συναθροισθέντων περὶ αὐτὸν, καὶ ὅ,τι

5. πεφηνέναι. Vid. supra 51. C. 60. D. 102. B. 13. Iliad. A. 177.
 18. τὸν Ἀγῶγ καὶ Μαγῶγ cod. Ezech. XXXIX. 1. Ἴδου ἐγὼ ἐπὶ
 σέ Γῶγ ἄρχοντα Ῥώς· et idem XXXVIII. 2.

bamina manibus offerre, sive ab Anacharside et Zamolxi, suis philosophis,
 ad hunc modum, sive a sociis Achillis initiati. Siquidem Arrianus in Pe-
 riplo auctor est, Achillem Pelei filium Scytham exstitisse, Myrmecione
 natum, quod est ad Maeotidem paludem oppidulum: expulsus vero a Scy-
 this ob saevitiam, crudelitatem, arrogantiam animi, in Thessalia posthaec
 sedem collocasse. Cuius rei clara argumenta sunt amictus fibulati ratio,
 pugna pedestris, capillus rufus, oculi glauci, amentia, iracundia, crude-
 litas: quae ipsa conviciis Agamemnon consecrabatur, sic dicens:

„Huic semper iurgia cordi,

Rixaeque, pugnaeque.”

Caede enim et sanguine ad hanc diem Tauroscythae dirimere rixas consue-
 runt. Audaciam autem et virtutem atque robur gentis, finitimam quemque
 populum invadentis, cum multi alii testantur, tum etiam divus Ezechiel,
 mentione eius facta, ubi ad hunc modum ait: „Ecce ego induco super te
 Gog et Magog, principem Rhos.” Sed de inferiis Taurorum haec sufficiant.

7. Inter haec prima luce Sphendosthlabus consilium primorum ordi-
 num constituit, quod sua lingua comentum appellant. Coactos quid agat

δεῖ καὶ δρᾶν πρὸς αὐτοῦ διερωτηθέντων, οἱ μὲν ἄωρὶ συνε- A. C. 972
 βούλευον τῶν νυκτῶν, ἐπιβάντες τῶν πλοίων, πάση μηχανῇ L 1. 8
 κλέψαι τὴν φυγὴν· μὴ γὰρ οἴους τε καθεστάναι ἰππόταις πανσι- C
 δήροις ἀνδράσι συμπλέεσθαι, ἀποβαλόντας καὶ ταῦτα τοὺς
 5 πρωταγωνιστάς, ὑφ' ἧν τὸ στρατόπεδον ἀνεβρόννυτο, καὶ οἱ
 θυμοὶ τῶν ἀνδρῶν παρεθήγοντο. οἱ δὲ τοῦμπαλιν δεξιὰς ἐμβάλ-
 λειν Ῥωμαίους ἐξυνεβούλευον, καὶ πίστει λαμβάνειν, καὶ οὕτω
 διασώζειν τὴν περιλειφθεῖσαν στρατιάν. οὐδὲ γὰρ ἔχειν εὐχερῶς Fol. 314 r.
 κλέψαι τὸν ἀπόπλου, τῶν πυρφόρων νεῶν παρὰ τοῦ Ἰστρου ἄν-
 10 θηρα ἑκατέρωθεν φρουρουσῶν τὰ πορθμεῖα, ὡς, ἦνικα περα-
 θεῖεν ἐκπλεῦσαι τὸν ποταμὸν, πυρπολήσειν. ἐξ αὐτῆς ἅπαντα.
 ὁ δὲ Σφενδοσθλάβος, μύχιον καὶ πικρὸν ἀνοιμώζας, „οἴχεται D
 τὸ κλέος,” ἔφη, „ὅ τῇ Ῥωσικῇ πανοπλίᾳ συνείπετο, τὰ πρόσοικα
 καταστρεφόμενην ἔθνη ἀπονητὶ, καὶ χώρας ὅλας ἀνδραποδιζο-
 15 μένη ἀναιμωτὶ, εἰ νῦν ἀκλεῶς Ῥωμαίους ὑπείξομεν. ἀλλὰ γὰρ,
 τὴν ἐκ προγόνων ἀνειληφότες ἀρετὴν, ἀναλογισάμενοί τε, ὡς ἀκα-
 ταγώνιστος ἢ Ῥωσικῇ μέχρι καὶ τήμερον καθέστηκεν ἀλκή, ἐκ-
 θύμως ὑπὲρ τῆς σφῶν σωτηρίας διαγωνισώμεθα. οὐδὲ γὰρ ἔθι-
 20 ζῆν, ἢ εὐκλεῶς τελευτῶν, ἔργα ἐπιδεδειγμένους γενναίων ἀνδρῶν.”
 τοσαῦτα μὲν ὁ Σφενδοσθλάβος ἐβούλευσεν.

ἢ λέγεται δὲ καὶ τοῦτο περὶ Ταυροσκυθῶν, μήποτε μέχρι P. 94
 καὶ νῦν ἑαυτοὺς ἐγχειρίζειν τοῖς δυσμενέσι ἠττωμένους· ἀλλ' ἤδη
 τῆς σωτηρίας ἀπαγορεύσαντας ὥθειν τε κατὰ τῶν σπλύγγων τὰ

7. ἐξυνεβούλευον. Sic cod., duplici augmento. 9. πορθύραν cod.
 παρὰ τοῦ] Sic cod. Leg. παρὰ τὰ τοῦ.

consultit. Alii multa de nocte naves conscendendas, omnibusque modis fur-
 tim elabendum, existimant; nullo se pacto equites cataphractos sustinere
 posse, idque postquam virtute praestantes duces amisissent, qui exercitum
 confirmare, animos militum incitare consueverint. Contra ea alii conse-
 rebant compositionem cum Romanis fieri oportere, atque ita fide accepta re-
 liquias exercitus servari. Clam ab oppido solvere non esse facile, quod
 igniferae naves ad ripam Istri utrobique transitum custodirent, ut, simul
 ac conarentur in amnem enavigare, cuncta euestigio cremarent. Tum vero
 cum ingemisset vehementius Sphendosthlabus, „Periit,” inquit, „gloria,
 arma Russica sequens, quae modo populos finitimos nullo negotio subege-
 runt, modo citra sanguinem integras tenuerunt regiones, si nunc turpiter
 cedimus Romanis. Quin, repraesentantes patriam virtutem, reputamus,
 invictum usque adhuc perstitisse Russicum robur, et pro nostra salute
 acriter configimus? Non solemus nos quidem fugientes in patriam reverti,
 sed vel vivere victores, vel gloriose mori, effectis virorum fortium facino-
 ridus.” Eiusmodi consilium egit Sphendosthlabus.

8. Memoratur illud quoque de Tauroscythis, eos nunquam usque ad
 hanc diem hostibus dedere se victos: verum, salute desperata, gladio vi-

A. M. 6480 *ἕλθη, καὶ οὕτως ἑαυτοὺς ἀναιρεῖν. τοῦτο δὲ πράττουσι, δόξαν*
 Ind. 15 *κεκτημένοι τοιαύτην· φασὶ γὰρ τοὺς πρὸς τῶν ἐναντίων κατα-*
κτεινομένους ἐν τοῖς πολέμοις, μετὰ τὸν μῦθον καὶ τὴν ἐκ τῶν
σωμάτων διάλεξεν τῶν ψυχῶν ἐν ἕδου τοῖς αὐθένταις ὑπηρετεῖν.
Ταυροσκύθαι δὲ, τῆν τοιαύτην δεδιότες λατρεία, ἀποστρυγοῦντες 5
δὲ καὶ τοῖς ἀναιροῦσιν αὐτοὺς ἐξυπηρετεῖν, τῆς ἑαυτῶν σφαγῆς
Βαυτόχειρες γίνονται. ἀλλὰ τοιαύτη μὲν ἡ ἐπικρατήσασα ἐν αὐτοῖς
δόξα. τότε δὲ, τῶν τοῦ ἄρχοντος λόγων ἀκούσαντες, φιλοψυχό-
τατα τὸν ὑπὲρ τῆς σφῶν σωτηρίας αἰρεῖσθαι κίνδυνον κατετίθεν-
το, ἐκθύμως τε πρὸς τὴν Ῥωμαϊκὴν ἀντιτάξασθαι δύναμιν. τῇ γοῦν 10
ὑστεραία (ἕκτη δὲ ἦν τῆς ἐβδομάδος ἡμέρα, καὶ εἰκάδα τετάρτην
ἤλαυνεν ὁ Ἰούλιος μῆν), περὶ καταφορὰν ὄντος ἡλίου, πανσουδὶ
τῆς πόλεως ἐξελθόντες οἱ Ταυροσκύθαι, παντὶ σθένει διακινδυνεύ-
ειν ἤροῦντο, εἰς φάλαγγα καρτερὰν συνασπίσαντες, καὶ προβα-
λόντες τοὺς ἄκοντας. Ῥωμαίους δὲ διατάξας ὁ βασιλεὺς ὑπέξηγε 15
τοῦ χάρακος. ἤδη δὲ τῆς μάχης καταῤῥαγείσης, εὐρώστως οἱ
Σκύθαι Ῥωμαίοις ἐπήεσαν, τοῖς τε ἄκοντιοῖς σινόμενοι, καὶ
τοῖς βέλεσι τοὺς ἵππους τιτρώσκοντες, καὶ τοὺς ἐπιβάτας εἰς γῆν
καταβάλλοντες. ἐνταῦθα ὁ τῆ προτεραία ἡριστευκῶς Ἀνεμᾶς
καὶ τὸν Ἴκμορον κατακτείνας, τὸν Σφενδοσθλάβον ἰδὼν ἐνθου- 20
σιωδῶς κατὰ Ῥωμαίων ὀρμῶντα καὶ μανικῶς, καὶ τὰς αὐτοῦ
ἐπιβῶωννόντα φάλαγγας, τὸν ἵππον παρεξέλασας (εἰδησιμένον δὲ
ἦν αὐτῷ τοῦτο δρᾶν, καὶ πλείστους τῶν Σκυθῶν τοιοῦτῶ τρόπῳ
 Fol. 314 v. *ἀνείλε τὸ πρότερον), ὅλην ἠνίαν τῷ ἵππῳ ἀνείς ὡς αὐτὸν ἵεται,*

20. Ἴκμορον. Supra 92. B. Ἴκμορα.

scera transverberare, seque ipsos sic interimere. Id faciunt, quod opinio-
nem habent eiusmodi: aiunt si qui in bello ab hostibus occiduntur, eos post
mortem animorumque a corporibus discessum interfectoribus apud inferos
servire. Quem famulatum verentes, Tauroscythae, potius quam percussoribus
suis ministrent, rei remedium voluntaria morte quaerunt. Haec apud
illos invaluit persuasio. Tunc vero, audita regis oratione, laeta suae sal-
utis causa subire periculum decreverunt, seque vi Romanorum fortiter op-
ponere. Itaque postridie eius diei (qui dies erat septimanae sextus, a. d.
ix kal. August.), iam ad occasum vergente sole, cum omnibus copiis ex
oppido egressi totis viribus configere statuerunt: aciem condensam dirigunt,
infestis pilis. Contra Imperator milites instructos ex castris educit. Prae-
lio commisso, fortiter Scythae in Romanos impetum fecerunt, ita ut no-
stros pilis configerent, telis equos vulnerarent, sessoresque deicerent. Ibi
Anemas ille, qui pridie summam virtutem Icmore occiso praestiterat, Sphen-
dosthiabum conspicatus temere effrenateque Romanos invadentem, phalan-
tesque ipsius cohortantem, prorumpens se equo (quod consueverat facere,
timesque Scytharum hoc pacto iam prius protriverat) effusis habentibus in

καί ἔκρει παίει κατὰ τῆς κλειδός, καὶ τὸν μὲν προηῆ καταβάλλει, A. C. 972
 οὐ μὴν κατακτείνει. ἐπήρκεσε γὰρ ὁ ἀλυσιδωτὸς χιτῶν καὶ τὸ ^{I. L. 3}
 σάκος, ἃ, δεδιὼς τὰς Ῥωμαϊκὰς αἰχμὰς, ἠμφιέννυτο. Ἄνεμᾶς D
 δέ, πρὸς τῆς τῶν Σκυθῶν κυκλωθεὶς φάλαγγος, τοῦ ἵππου
 5 καταβληθέντος συχναῖς τῶν δοράτων βολαῖς, πλείστους μὲν
 ἀναιρεῖ τούτων, ἐναποσφάττεται δὲ καὶ αὐτὸς, ἀνὴρ οὐδενὸς
 τῶν ἡλικιωτῶν ἠττώμενος ἐν τοῖς κατὰ τὰς μάχας ἀνδραγαθή-
 μασιν.

9. Ἐπὶ τῷ τούτου τοίνυν οἱ Ῥῶς ἀναθερόησαντες πτα-
 10 σματι, γεγωνόν τι καὶ ἄγριον ἐπηλάλαξαν, καὶ Ῥωμαίους ἀνώ-
 θησαν. οἱ δὲ προτροπάδην ὑπενόστουν, τὴν ὀλλόκοτον ὄρμην
 ἐκκλίνοντες τῶν Σκυθῶν. ἐνταῦθα ὁ βασιλεὺς, ὡς ἦσθετο κλι- P. 95
 νομένην τὴν Ῥωμαϊκὴν φάλαγγα, δεδοικῶς, μὴ καταπτοηθεῖσα
 τὸ ὀλλόκοτον ὄρημα τῶν Σκυθῶν, περὶ αὐτὰ πάλσοι τὰ κα-
 15 ρια, τοῖς ἄμφ' αὐτὸν ἐγκελευσάμενος καὶ τὸ δόρυ σθεναρῶς με-
 ταχειρισάμενος, κατὰ τῶν ἀντιπάλων ἐχώρει. ἐποταγεῖτο δὲ καὶ
 τὰ τύμπανα, καὶ τὸ ἐνυάλιον συνεπήχον αἱ σέλπιγγες. Ῥω-
 μαῖοι δὲ, τὴν τοῦ αὐτοκράτορος καταιδεσθέντες ὄρμην, τοὺς
 ἵππους περιελίξαντες, μετὰ ῥύμης τοῖς Σκύθαῖς ἐφώρμησαν.
 20 παραντίκα δὲ καὶ θύελλα ψεκᾶδι συμμιγῆς ἀναῤῥησιθεῖσα, ἐπὶ
 πολὺ τε τοῦ ἀέρος χεθεῖσα, τοὺς δυσμενεῖς ἔβαλλε, καὶ ἡ κόνις
 ἐγειρομένη τοὺς αὐτῶν ἔβλαπτεν ὀφθαλμούς. λέγεται δὲ καὶ τινα B
 λευκόπωλον ἄνδρα φανῆναι, προηγεῖσθαι τε Ῥωμαίων, καὶ τού-
 τοις προτρέπεσθαι, χωρεῖν κατὰ τῶν Σκυθῶν· ὅστις θεσπεσίως

1. προηῆς cod.

11. Nota ὀλλόκοτον ὄρημα repetitum statim post, 95. A. lin. 2.

15. ἀφ' cod., ut saepe.

eam involat, iugulum gladio appetit, ipsum praecipitem deturbat: interficere tamen non potuit. Restitit enim tunica hamis conserta et scutum, quae, Romanorum cuspides veritus, sumserat. Anemas, a cuneo Scytharum circumventus, equo multis hastarum ictibus confosso, postquam complures eorum interfecerat, ipse ibidem concidit, vir a nullo coaequalium facinoribus bellicis superatus.

9. Huius casu Russi denuo confirmati altius barbarorum more conclamant, nostros propellunt. Iamque illi cursim retro regredi, singularem vim hostium devitantes. Tum Imperator, ubi aciem Romanam inclinatam vidit, veritus ne coeco Scytharum impetu perterrita in extremum discrimen adduceretur, cohortem circa se hortatus, lancea fortiter arrepta, contra adversarios ipse processit. Pulsantur tympana, tubae bellicum concinunt. Romani, Imperatoris incursum reveriti, conversis equis acriter Scythas agrediuntur. Eodem tempore et turbo imbri mixtus exstitit, qui coelo late offusus hostibus incumbēbat, et pulvis coortus eorum oculos infestavit. Perhibent vero etiam virum quendam equo albo vectum apparuisse, qui Romanis ductor esset, et ad irruendum in Scythas hortaretur: eum vehē-

A. M. 6480 τὰς τῶν δούμενῶν διακόπτων συνετάρατε φάλαγγας. τοῦτόν
 Ind. 15 φασὶ μήτε πρότερον τις ἐν τῷ στρατοπέδῳ θεάσασθαι, οὐτ'
 αὐθις μετὰ τὴν μάχην ἑωρακέναι· καίτοι βασιλέως αὐτὸν ἀνα-
 ψηλαφῶντος, ὡς δωρεαῖς ἐπαξίως φιλοφρονήσαιτο, καὶ ἀμοι-
 βαῖς ἕκατι τῶν πόνων ἀμείψαιτο. ἀλλ' οὐχ εὐρέθη ζητούμενος. 5
 ἐντεῦθεν ἀναμφλέκτος ὑπόνοια ὑποτρέχει, τὸν μέγαν ἐν μάρ-
 Cτυσι Θεόδωρον ἵνα, ὃν παρὰ τοὺς ἀγῶνας ὁ βασιλεὺς σύμμα-
 χον ἐξελιπάρει παρίστασθαι, ῥύεσθαι τε καὶ σώζειν συνάμα
 παντὶ τῷ στρατώματι. φασὶ δὲ καὶ τοιοῦτόν τι συμβῆναι παρὰ
 τὴν πρὸ τῆς μάχης ἐσπέραν. ἐν Βυζαντίῳ παρθένος τῶν ἀνα- 10
 τεθειμένων Θεῷ καθ' ἕναρ ὄρῃν ἐδόκει τὴν θεοτόκον, ὑπὸ τι-
 των φλογουιδῶν δορυφορουμένην ἀνδρῶν. φάναι δὲ πρὸς αὐτούς·
 „καλέσατε δὴ μοι τὸν μάρτυρα Θεόδωρον” παραντίκα δὲ παρα-
 χθῆναι γενναῖον ἄνδρα καὶ νεανικόν, ἔνοπλον. εἰπεῖν τε πρὸς αὐ-
 τὸν τὴν θεοτόκον· „ὁ σὸς παρὰ τὸ Δορύστολον Ἰωάννης, κύριε 15
 Fol. 315 r. Θεόδωρε, Σώθαις μαχόμενος, ἄρτι περιστατεῖται δεινῶς. ἀλλ'
 εἰς τὴν ἐκείνου σπεῦσον βοήθειαν. εἰ γὰρ μὴ προφθάσης, ἐς
 Δκίνδονον αὐτῷ τελευτήσῃ τὰ πράγματα.” τὸν δὲ αὐθις, ἐτοί-
 μως ἔχειν, ἀπεῖν, τῇ μητρὶ τοῦ Θεοῦ καὶ δεσπότου μου πει-
 θαρχεῖν· φόμενος δὲ τοῦτο εὐθὺς οἴχεσθαι, καὶ οὕτω τὸν ὕ- 20
 πνον ἀποπτῆναι τῆς παρθένου τῶν ὀφθαλμῶν. ἀλλὰ τῇ μὲν παρ-
 θένῳ τὸ ἕναρ ἐς τοῦτο συνεπεραίνετο.

1. Ῥωμαῖοι δὲ, τῷ προπορευομένῳ θεῷ ἀνδρὶ ἐφεπόμενοι,

2. πρότερον τῆς cod. Sed Leo scribere debuisset τινά. 3. ἀνα-
 ψηλαφῶντος ὡς δωρεαῖς ἐπαξίως φιλοφρονῆσαι, τὸ καὶ cod.
 20. φάμενος. Nota anacoluthon, fort. ipai Leoni tribuendum.

menter aciem hostium strage edita conturbasse. Neque antea illum in ca-
 stris visum esse aiunt, neque post praelium apparuisse: tametsi investiga-
 ret eum Imperator, ut munera illi debita largiretur, gratiamque pro labo-
 ribus referret. Sed quantumvis quaesitus non inventus est. Unde indubia
 pervasit existimatio, magnum in martyribus Theodorum fuisse, quem in
 praeliis Imperator sibi exercitumque socium et adiutorem deposcere solebat.
 Aiunt etiam illiusmodi aliquid accidisse ad vesperam, pridie quam pugna
 committeretur. Constantinopoli virgo numini dicata in somno Deiparam
 videre sibi visa est, aliquot viris flammeis stipatam. His eam dixisse:
 „Vocate ergo mihi Theodorum martyrem”: statimque illi adductum esse
 iuvenem fortem et armatum. Huic dixisse Deiparam: „Ioannes tuus apud
 Dorystolum, domine Theodore, Scythia pugnans, iam gravius premitur.
 Quare vade cito, ut ei auxilium feras. Nisi ante occupas, in periculum
 illi res vertetur.” Illum contra „se paratum esse” dixisse, „ut matri Dei
 ac Domini sui obsequatur:” quibus dictis continuo excessisse: simul so-
 mnam ex virginis oculis evolasse. Atque hunc quidem finem habuit virginis
 insomnium.

10. Romani vero, divum antesignanum insecuti, manus cum adver-

τοῖς ἐναντίοις συμπλέκονται, καὶ καρτερᾶς μάχης συστάσης, A. C. 972
οὐκ ἐνεγκόντες τὴν τῆς ἵπικῆς φάλαγγος οἱ Σκύθαι ῥοπὴν, I. I. 3
κυκλωθέντες τε πρὸς τοῦ Μαγίστρου Βάρδα, ᾧ Σκληρὸς ἢ ἐπι-
κλήσις (ἐκεῖνος γὰρ μετὰ τοῦ συνεπομένου πλήθους τὴν κύκλω- P. 96
σαι ἐποιήσατο), εἰς φυγὴν ἔκλιναν, καὶ μέχρι τοῦ περιβόλου
συμπατούμενοι, ἀκλεῶς ἔπιπτον. μικροῦ δὲ καὶ αὐτὸς ὁ Σφεν-
δοσθλάβος ἐλήφθη, ἕξαιμος γεγωνὸς καὶ καταβελῆς, εἰ μὴ ἡ
νῶξ ἐπελθοῦσα τοῦτον διέσωσεν. λέγεται δὲ παρὰ ταύτην τὴν
μάχην πέντε καὶ δέκα χιλιάδας πρὸς τοῖς πεντακοσίοις ἀναιρε-
10 θῆναι Σκυθῶν, ληφθῆναι δὲ δισμυρίαν ἀσπίδα, καὶ ξίφη πάμ-
πολλα. Ῥωμαίων δὲ τριακοσίους ἀποκτανθῆναι πρὸς τοῖς πεν-
τήκοντα, τρωθῆναι δὲ συχνούς. ἀλλὰ τοιαύτην μὲν Ῥωμαῖοι
τὴν νίκην παρὰ τὸν ἀγῶνα ἠνέγκαντο τουτονί. ὁ δὲ Σφενδο-
σθλάβος, παρ' ὄλην τὴν νύκτα βαρυθυμῶν ἐπὶ τῇ κατακοπῇ B
15 τῆς ἑαυτοῦ στρατιᾶς, ἤσχαλλε μὲν καὶ ἐσφάδαζε τῷ θυμῷ.
μὴ ἐξισχῶν δ' ἔτι πρὸς ἀκαταγώνιστον ἀνύττειν πανστρατιᾶν,
ἔγνω, στρατηγοῦ νοῦν ἔχοντος ἔργον εἶναι, ἐν ἀμηχάνοις κατα-
ληφθέντα δεινοῖς, μὴ καταπίπτειν τοῖς λυπηροῖς, παντὶ δὲ
τρόπῳ διασῶζειν πειρᾶσθαι τοὺς ὑπ' αὐτόν. καὶ δῆτα παρὰ τὴν
20 ἔω πρέσβεις ὡς τὸν αὐτοκράτορα Ἰωάννην στείλας, πῶς ἦτε
ἔξυμβύσεων, ἐπὶ τῷ, Ταυροσκύθας μὲν τό, τε Δορύστολον
ἐγγχειρίσαι Ῥωμαίοις, καὶ τοὺς αἰχμαλώτους ἀπολύσαι, καὶ
Μοσίας ἀφέξασθαι, καὶ πρὸς τὴν σφῶν ἀναξεῦξαι πατρίδα.
Ῥωμαίους δὲ παραχωρῆσαι αὐτοῖς τοῦ ἀπόπλου, καὶ μὴ ἐνα- C

9. χιλιάδες cod. 12. ταύτην cod. Sed correctum est manu prima
τοιαύτην. 16. Fort. δέ τι.

riis conserunt. Fit praelium acri certamine. Tandem Scythae, cum ne-
que per se vim turmarum nostrarum sustinere possent, et a Barda magistro,
cui Scieri cognomen, a tergo invaderentur (is enim cum suis copiis eos
circumvenerat), fugae se mandant: usque ad moenia proteruntur. Fit foe-
da caedes. Paulumque absuit quin ipse Sphendosthlabus caperetur, exsan-
guis et sauciatus, nisi nox superveniens eum servasset. Ferunt hoc prae-
lio Scytharum caesa esse millia xv et quingentos; scuta ad millia xx, gladios
quamplurimos, capta. Romanos interfectos esse cccxl, vulneratos non pau-
cos. Eiusmodi victoriam Romani hoc praelio consecuti sunt. Sphendo-
sthlabus, per totam noctem internecione copiarum perturbatus, dolore et
iracundia efferebatur. Tamen, cum adversus invictum exercitum nihil pos-
set proficere, intellexit, boni imperatoris esse, in rebus desperatis non
succumbere tristi fortunae, sed id agere, ut milites suos quoque modo salvos
praestet. Ita sub mane legatis ad Ioannem Imperatorem missis de fide dan-
da et compositione egit, conditionibus his, ut Tauroscythae Dorystolum tra-
derent Romanis, captivos redderent, Moesia abstinerent, domum reverteren-
tur: Romani contra illis potestatem facerent enavigandi, neque eos in itinere

A. M. 6480 γομένοις ἐπιτεθήσεισθαι μετὰ τῶν πυρφόρων νεῶν (ἐκτόπως γὰρ
 Ind. 15 ἔδεδισαν τὸ Μηδικὸν πῦρ, δυνάμενον καὶ τοὺς λίθους ἀποτε-
 φροῦν)· ἐπισιτισμὸν τε πρὸς τούτοις ἐπιχορηγήσαι, καὶ φίλους
 ἡγεῖσθαι αὐτοὺς, κατ' ἐμπορίαν πρὸς τὸ Βυζάντιον στελλο-
 μένους, καθάπερ ἀνέκαθεν ἔθιμον ἦν. 5

ια'. Βασιλεὺς δὲ, τὰς τοιαύτας ἄσμενος διαλλαγὰς προσ-
 δεξάμενος (εἰρήνην γὰρ διαφερόντως τῆς μάχης ἐτίμα· τὴν μὲν
 γὰρ ἤδαι τοὺς λαοὺς διασώζουσαν, τὴν δὲ τοῦμπαλιν διαφθείρου-
 σσαν), τὰς τε ξυνθήκας ἐτέλει καὶ τὰς σπονδὰς, καὶ σῖτον ἐδίδου,

Fol. 815 v. ἐκάστῳ ἀνδρὶ μετρῶν ἀνὰ μεδίμων δύο. εἶναι δὲ τοὺς εἰληφότας 10
 τὸν σῖτον φασιν ἄνδρας δισμυρίους πρὸς τοῖς δισχιλλοῖς, οἳ ἐκ
 τῶν ἐξήκοντα χιλιάδων τῆς Ῥωσικῆς στρατιᾶς τότε τὸν ὄλεθρον
 ἔφθγον· τὰς γὰρ τριάκοντα καὶ ὀκτὼ χιλιάδας ἡ Ῥωμαϊκὴ αἰχμὴ
 κατηκόντισε. μετὰ δὲ τὸ προβῆναι τὰς σπονδὰς, εἰς ὀμιλίαν ὁ
 Σφενδοσθλάβος τῷ βασιλεῖ συνελθεῖν ἔξαιτεῖ. ὁ δὲ, μηδὲν ἀναδὺς, 15
 διαχρῦσω πανοπλίᾳ καθοπλισθεὶς, ἔφιππος παρὰ τὴν ὄχθην τοῦ
 Ἰστρου ἀφίκετο, μυριάνδρον ἴλην χρυσοφορούντων ἐνόπλων ἰπ-

P. 97 πίων συνεπαγόμενος. καὶ ὁ Σφενδοσθλάβος δὲ ἤκεν ἐπὶ τινος Σκυ-
 θικοῦ ἀκατίου παραπλέων τὸν ποταμὸν, τῆς κώπης ἡμέτερος
 καὶ σὸν τοῖς ἐτέροις ἐρέτων, ὡς εἰς τῶν λοιπῶν. τὴν δὲ ἰδέαν 20
 τοιούσδε τις ἦν· τὴν ἡλικίαν μεμετρημένος, οὔτε εἰς ὕψος παρὰ
 τοῦ εἰκότος ἡμέτερος, οὔτε εἰς βραχύτητα συστελλόμενος· δασεῖς
 τὰς ὀφρῦς, γλαυκοὺς ἔχων τοὺς ὀφθαλμοὺς, τὴν ῥῖνα σιμὸς,

8. ἤδη cod. 14. ἰσομιλίαν cod. 17. μυριάνδρον — συνεπα-
 γόμενος. Supra 36. C. μυριάνδρον ἰκπίων Ἰλην ἐπιπερόμενος.
 20. Leg. ἑταίροις. Vid. infra C. lin. 3.

cum navibus igniferis adorirentur (nam magnopere timebant ignem Medi-
 cum, qui vel lapides in cinerem redigere potius est); frumento insuper iuva-
 rent eos, amicorumque numero haberent, mercaturae causa Constantinopolim
 commeantes, quemadmodum erat antiquitus institutum.

11. Libenti animo accipiens hanc compositionem Imperator (multo pluri-
 enim pacem quam bellum faciebat: quod non ignorabat, alteram servare po-
 pulos, alterum eos perdere), et pactiones foedusque sanxit, et frumentum
 distribuit, medimnos binos singulis admotiens. Quod frumentum qui acce-
 perint fuisse aiunt millia militum xxii, quae ex millibus lx, quibus constā-
 bat exercitus Russicus, mortem effugerant: reliqua xxxviii millia cuspis Ro-
 mana confoderat. Foedere firmato, Sphendosthlabus in Imperatoris collo-
 quium ut venire liceret postulavit. Non respuit is conditionem: armatura
 inaurata tectus, ad ripam Istri adequitavit, catervam innumerabilem equitum
 auro armisque nitentium adducens. Contra Sphendosthlabus processerat in
 navicula Scythica flumen devectus, remo se applicans, et ipse cum caeteris
 lintrem propellens, ut unus de multis. Specie autem erat huiusmodi: statu-
 ra iusta, neque praeter modum in altum expressa, neque in nimiam brevi-
 tatem contracta: superciliis spissis, oculis caesiis, naso simo, barba rara,

τὴν ῥίνα σιμὸς, ἐψιλωμένος τὸν πώγονα, τῷ ἄνωθεν χεῖλει δασείας καὶ εἰς μῆκος καθειμέναις θριξὶ κομῶν περιττῶς. τὴν δὲ κεφαλὴν πάνυ ἐψύλωτο· παρὰ δὲ θάτερον μέρος αὐτῆς βόστρυχος ἀπηώρητο, τὴν τοῦ γένους ἐμφαίνων εὐγένειαν· εὐπαγῆς τὸν αὐχένα, τὰ στέρνα εὐρὺς, καὶ τὴν ἄλλην διάπλασιν εὖ μάλα διηρθρωμένος· σκυθρωπὸς δὲ τις καὶ θηριώδης ἐδείκνυτο. θατέρῳ δὲ τῶν ὤτων χρύσειον ἐξῆπτο ἐνώτιον, δυσὶ μαργάροις κεκοσμημένον, ἄνθρακος λίθου αὐτοῖς μεσιτεύοντος. ἐσθῆς τούτῳ λευκῆ, οὐδέν τι τῶν ἐτέρων ὑπαλλάττουσα ἢ καθαρότητι. ὀλίγα γοῦν ἄττα περὶ διαλλαγῆς τῷ βασιλεῖ ἐντυχῶν, παρὰ τὸν ζυγὸν τοῦ ἀκατίου ἐφεζόμενος, ἀπηλλάττετο. ἀλλ' ὁ μὲν τῶν Ῥωμαίων πρὸς Σκύθας πόλεμος ὧδε ἐτελεύτα.

Ὁ δὲ Σφενδοσθλάβος, τὸ Δορύστολον ἀπολιπὼν καὶ τοὺς αἰχμαλώτους προσεπιδούς κατα τὰς σπονδάς, ἀπέπλει μετὰ τῶν περιλειφθέντων ἐταίρων, ἐπὶ τὴν πατρίδα ἰέμενος. Πατζινάκαι δὲ παρὰ τὸν ἀπόπλου ἐλλοχήσαντες, ἔθνος νομαδικὸν τοῦτο καὶ πολυάνθρωπον, φθειροφάγον τε καὶ φερέοικον, ἐπ' ἁμαξῶν ὡς τὰ πολλὰ βιωτεῦον, σχεδὸν διέφθειραν ἅπαντας, καὶ αὐτὸν δὲ τὸν Σφενδοσθλάβον τοῖς λοιποῖς συγκατέσφαξαν, ὡς ἐκ τῆς τοσαύτης τῶν Ῥῶς στρατιᾶς εὐαριθμήτους ἀνασωθῆναι ἐς ἦθη τὰ πάτρια. Ἰωάννης δὲ ὁ αὐτοκράτωρ, ἐν τέτταρσιν ὄλοις μῆσι τὴν Ῥωσικὴν πανοπλίαν καταγωνισάμενος, ὡς φθάσας ὁ λόγος δεδήλωκε, καὶ τὴν Μυσίαν Ῥωμαίοις ἀνασωσάμενος, τότε, τε Δορύστολον Θεοδώρουπολιν ἐπ' ὀνόματι τοῦ στρατηλάτου καὶ μάρτυρος Θεοδώρου μετονομάσας, φυλακὴν τε ἀξιόμαχον ταύτη παραλιπὼν, μετὰ μεγίστων τροπαίων ἐπάνεισιν ἐπὶ τὸ Βυζάντιον, τοὺς ἀστικοὺς πρὸ τῶν περιβόλων κατεῖληφώς, στεφάνοις αὐτὸν καὶ σκῆπτροις δεξιουμένους, ἐκ χρυσοῦ καὶ λίθων ἐξειργασμένοις πολυτελῶν. ἦγον δὲ καὶ χρυσοκόλλητον λευκόπωλον ἄρμα· οὗ προσεπιβῆναι τοῦτον ἠξίου, καὶ τὸν νενομισμένον καταγαγεῖν θρίαμβον. ὁ δὲ τοὺς μὲν στεφάνους καὶ τὰ σκῆπτρα προσήκατο, καὶ πολλαπλασίως τούτους δώροις ἡμείψατο· ἐπιβῆναι δὲ τοῦ ἄρματος οὐκ ἠέσχετο· ἀλλὰ τὴν τῆς θεομήτορος εἰκόνα, ἐνηγκαλισμένην τὸν θεάνθρωπον λόγον, ἦν ἐκ Μυσίας εἴληφεν, ἐπὶ τὸν τοῦ ἄρματος χρυσήλατον θρόνον ἀνέθηκε, τὰς ἀλουργοὺς τῶν Μυσῶν στολὰς ὑποθείς, καὶ τὰ στέμματα. αὐτὸς δὲ, ἵππῳ κέλητι ἐποχοῦμενος, μετόπισθεν εἶπετο, τεταινωμένος τὴν κεφαλὴν διαδήματι, καὶ τοὺς στεφάνους φέρων καὶ τὰ σκῆπτρα ἐν ταῖς χερσίν. οὕτω τὸν θρίαμβον καταγαγὼν διὰ μέσης τῆς πόλεως, ἐσθήσεσιν ἀλουργοῖς κεκοσμημένης ἑκασταχοῦ, καὶ δίκην θαλάμου τοῖς τε τῶν δαφνῶν κλάδοις καὶ τοῖς χρυσοῦφέσι πέπλοις οὖσης συνηρεφούς, ἐς τὸν μέγαν τῆς τοῦ Θεοῦ Σοφίαςεἰσελαύνει σηκόν· καὶ τὰς εὐχαριστηρίους εὐχὰς ἀποδοὺς, τότε, τε τῶν Μυσῶν ἐκπρεπέστατον στέφος οἶονεῖ πρωτόλειον δῶρον τῷ Θεῷ καταθέμενος, εἰς τὴν ἀνακτορικὴν ἐστίαν φοιτᾷ, καὶ τῶν Μυσῶν βασιλέα Βορὴν παραγαγὼν τὰ τῆς βασιλείας ἀποθέσθαι παράσημα παρεσκεύασε. τὰ δὲ ἦν τιάρα περιπόρφυρος, χρυσῷ καὶ μαργάροις κατάστικτος, ἐσθῆς τε ἀλουργός, καὶ πέδιλα ἐρυθρά. τοῦτον δὲ τῷ τῶν Μαγίστρων τετίμηκεν ἀξιόματι. τοιαῦτα ἐν εὐαριθμήτῳ καιρῷ παρὰ πᾶσαν ὑπόνοιαν ὁ αὐτοκράτωρ Ἰωάννης διαπραξάμενος τρόπαια, τὴν τε Ῥωσικὴν αὐθάδειαν καὶ τὰ ἐπηρμένα τούτων φρονήματα ἐμπειρία πολέμων καὶ λελογισμένης ἀνδρείας τόλμη καταβαλὼν καὶ κατασπάσας εἰς γῆν, καὶ τὴν Μυσίαν Ῥωμαίοις καθυποτάξας, παρὰ τὸ Βυζάντιον ἐπανελθὼν διεχειμάζε, καὶ τὸ ὑπήκοον δώροις, ὡς εἰκὸς, ἐφιλοφρονεῖτο, καὶ θαλείας ἐθεράπευεν ἐστιάσεσιν.